

Brîndușa Orășanu

BIOGRAFIA

UNUI CONCEPT PSIHANALITIC:

identificarea proiectivă

EDITURA UNIVERSITĂȚII TITU MAIORESCU • EDITURA HAMANGIU • 2016

Brîndușa Orășanu

**Biografia unui concept psihanalitic:
identificarea proiectivă**

EDITURA UNIVERSITĂȚII TITU MAIORESCU

EDITURA HAMANGIU

București
2016

Copyright@2016 Editura Universității Titu Maiorescu

Editură recunoscută C.N.C.S.I.S.

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii și autorilor.

Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă indiferent prin ce formă, fără acordul prealabil scris al autorilor.

Editura Universității Titu Maiorescu București

Telefon: 021.330.10.50

Fax: 021.311.22.97

www.utm.ro

Editura Hamangiu SRL

Str. Col. Popeia nr. 36, sector 5, București, O.P. 5, C.P. 91

Tel./Fax: 021.336.04.43; 31.805.80.21

Vânzări: 021.336.01.25; 031.425.42.24

E-mail: redactie@hamangiu.ro; distributie@hamangiu.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ORĂȘANU, BRÎNDUȘA

Biografia unui concept psihanalitic : identificare proiectivă / Brîndușa

Orășanu. - București : Editura Hamangiu : Editura Universității Titu Maiorescu, 2016

Conține bibliografie

ISBN 978-606-27-0523-7 ; ISBN 978-606-767-016-5

159.964.2

Tehnoredactare & copertă: Monica Balaban

**Coperta 1: *Măiastra* - Constantin Brâncuși,
Muzeul Guggenheim, Veneția**

Cuprins

Prefață de Jacques André	9
Introducere.....	11
PARTEA I	33
Capitolul 1. O apariție neașteptată	35
1.1 <i>Actul de naștere</i>	35
1.2 <i>La început a fost visul</i>	40
Capitolul 2. Realitatea fantasmatică.....	44
2.1 <i>Fantasma de identificare proiectivă</i>	44
2.2 <i>Obiectele interne își au lumea lor</i>	45
2.3 <i>Fantasma este atotputernică?</i>	48
Capitolul 3. Eul și sinele	52
3.1 <i>Freud despre "eu"</i>	52
3.2 <i>Teoriile „sinelui”</i>	54
Capitolul 4. Fenomenul de clivaj al eului	61
Capitolul 5. Mecanismul de identificare.....	67
5.1 <i>Diferența dintre încorporare și introiecție</i>	67
5.2 <i>Cum mai arată obiectivitatea în psihanaliză?</i>	73
5.3 <i>De la „a se identifica” la „a identifica”</i>	78
5.4 <i>Visul cu unchiul și identificarea onirică</i>	89
Capitolul 6. Mecanismul de proiecție.....	99
6.1 <i>Proiecția în viziunea lui Freud</i>	99
6.2 <i>Teoria kleiniană despre proiecție</i>	112
6.3 <i>Identificare proiectivă și proiecție</i>	118
6.4 <i>„Dacă aș fi tu ... ”</i>	129
Capitolul 7. Evoluția conceptului de identificare proiectivă....	133
Capitolul 8. Un destin.....	147

PARTEA A DOUA.....	151
Capitolul 9. Narcisism și relație de obiect	155
9.1 <i>Căile libidoului.....</i>	<i>155</i>
9.2 <i>Moștenitorul lui Narcis este Leonardo.....</i>	<i>174</i>
Capitolul 10. Fenomenul de identificare proiectivă în clinică.....	194
10.1 <i>Melanie Klein .....</i>	<i>194</i>
10.2 <i>Herbert Rosenfeld.....</i>	<i>198</i>
10.3 <i>Wilfred R. Bion.....</i>	<i>201</i>
10.4 <i>Otto Kernberg.....</i>	<i>205</i>
10.5 <i>André Green .....</i>	<i>207</i>
10.6 <i>Dispozitivul de autopercepție .....</i>	<i>207</i>
Capitolul 11. Munca psihanalistului	220
11.1 <i>Contratransferul în concepția lui Freud .....</i>	<i>220</i>
11.2 <i>Remarcile Melaniei Klein despre contratransfer .....</i>	<i>225</i>
11.3 <i>Evoluția conceptului de contratransfer .....</i>	<i>229</i>
11.4 <i>Acțiunea specifică a pacientului asupra analistului.....</i>	<i>241</i>
11.5 <i>Psihanalistul și narcisismul său.....</i>	<i>248</i>
Capitolul 12. Noțiunea de limită.....	258
12.1 <i>Teoria pulsionii .....</i>	<i>258</i>
12.2 <i>Stabilirea graniței între sine și obiect .....</i>	<i>261</i>
12.3 <i>Analiza are nevoie de un cadru.....</i>	<i>268</i>
12.4 <i>Un model de proces ca un cadru teoretic.....</i>	<i>271</i>
Concluzii.....	273
<i>Bibliografie.....</i>	<i>284</i>
<i>Index de autori.....</i>	<i>300</i>
<i>Index de termeni .....</i>	<i>303</i>

Prefață

Printre psihanalisti, s-a împământenit obiceiul de a se plânge de „babelismul teoriilor”. Este adevărat, multiplicitatea punctelor de vedere metapsihologice ne cam turmentează. Totuși, există și un aspect pozitiv al acestei polifonii. El constă în evidențierea faptului că este imposibil să construim un sistem teoretic unitar, care să prezinte psihismul în integralitatea lui. Pe de altă parte, o asemenea multiplicitate prezintă riscul unei anumite „surdități” pe care psihanalistii nu o pot întotdeauna evita – tocmai ei, a căror menire este să audă! Așa se face că îi citim pe cei ce ne împărtășesc supozițiile și îi ignorăm pe cei ce vorbesc o altă limbă.

În acest context, lucrarea Brîndușei Orășanu este remarcabilă, deoarece contracarează o atare atitudine. Nu avem în față cartea unei psihanaliste kleiniene, ci un studiu critic asupra unei noțiuni inventate de Melanie Klein, identificarea proiectivă, care joacă un rol esențial în practica analiștilor cu orientare kleiniană. Este vorba de o scriere psihanalitică în sensul tare al termenului, deoarece însăși teoria trece aici printr-o analiză. Cartea nu se pronunță „pentru” identificarea proiectivă, nici „împotriva” identificării proiective, ci constituie o interogație despre ce anume a legitimat, ba chiar a impus, apariția acestei noi noțiuni.

Întreprinderea unei asemenea interogații este cu atât mai fondată cu cât „identificarea proiectivă” a suferit, în urma succesului său, de o oarecare vulgarizare. La Melanie Klein, încă de la început, noțiunii îi lipsește întrucâtva coerența. A asocia, într-o dublă dimensiune, identificarea cu proiecția constituie în sine un paradox. Trebuie spus că,

pentru numeroși autori, acest paradox a devenit un vector de confuzie. Melanie Klein nu e Freud și, oricâtă calitate ar dovedi aportul ei, elaborarea teoretică rămâne un amestec de inventivitate și fragilitate – amestec denegat de chiar dogmatismul kleinienilor.

În ce mă privește, am fost sensibil mai ales la punerea față în față, de către Brîndușa Orășanu, a identificării proiective și a contratransferului. Tuturor ne este limpede că, pentru un analist, e esențial să-și pună întrebări despre propria sa funcționare psihică. Meritul confruntării identificare proiectivă/contratransfer este acela că ea răvășește o concepție simplistă asupra sursei reprezentărilor ce apar în ședința de psihanaliză. În urma Melaniei Klein, realitatea psihică pare și mai stranie, și mai străină.

Dat fiind că am fost asociat acestei reflecții a Brîndușei Orășanu, păstrez amintirea vie și caldă a schimburilor noastre de idei, ca pe o mărturie a ceea ce trebuie să fie dezbateră în psihanaliză.

Jacques André¹
august 2005

---

¹ Jacques André este psihanalist și profesor de Psihopatologie fundamentală și psihanaliză la Universitatea Paris 7 – Denis Diderot.